

5. European Central Bank Data Portal. (n.d.). URL: <https://data.ecb.europa.eu/>
6. Global Private Equity Report 2024. (n.d.). Bain. URL: <https://www.bain.com/insights/topics/global-private-equity-report/>
7. Dahlqvist, F., Green, A., Maia, P., Mangan, C., Nee, A., Quigley, D., Sanghvi, A., Schneider, R., Spivey, J., & Vickery, B. (2024b). McKinsey Global Private Markets Review 2024: Private markets in a slower era. In McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/private-capital/our-insights/mckinseys-private-markets-annual-review>

Бойко С. В., Хлань А. О.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студентки БП-1 «Маркетинг»
Науковий керівник – доктор філософії з економіки,
старший викладач Палієнко Т.П.

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ТА ПІДТРИМКИ КРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Активне розповсюдження та використання криптовалюти як інструменту підтримки економіки в умовах воєнного часу стає все більш актуальним питанням як у наукових дослідженнях, так і в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

З огляду на неспровоковану російську агресію проти України, яка загострила потребу в підтримці української армії, гуманітарній допомозі народу та постраждалим родичам і друзям, криптовалюта виступає як гнучкий, децентралізований інструмент для забезпечення надійного та швидкого фінансування різних потреб, які виникають через воєнні дії, що й актуалізує тему даного дослідження.

Поняття «криптовалюта» визначається як: «цифрова валюта, створена у загальнодоступній мережі, а не урядом, яка застосовує криптографію для забезпечення безпечного надсилання та отримання платежів» [1]. Децентралізація цього інструменту означає, що він не підпорядкований жодній центральній установі чи організації, що зменшує ризики маніпуляцій і зловживань з боку урядів або фінансових установ. Криптовалюта ґрунтується на використанні блокчейн-технології, яка забезпечує прозорість і безпеку транзакцій. Кожна транзакція фіксується у розподіленій базі даних, яка є доступною для всіх учасників мережі, що робить можливими швидкі та безпечні грошові перекази між користувачами без необхідності залучення посередників у вигляді банків.

Основними перевагами криптовалюти є:

- безпеку даних власників;
- незалежність від держави та фінансових установ;
- конфіденційність;
- доступність і глобальність;
- захищеність від інфляції;
- глобальність;
- більше можливостей для бізнесу [9].

17 лютого 2022 р. Верховна Рада України ухвалила закон «Про віртуальні активи», який 15 березня 2022 р. був підписаний президентом України. Це вирішило питання із правовою невизначеністю криптовалюти в Україні [4].

У 2023 році Україна зайняла 5 місце за популярністю використання криптовалюти, відповідно до даних щорічного дослідження «World Crypto Adoption Index 2023», проведеного компанією Chainalysis [2]. Також у 2024 році Україна посіла 6 місце у рейтингу Global Adoption Index, що визначає індекс впровадження криптовалюти [3].

З початку повномасштабного вторгнення в Україну на державному рівні було створено кілька криптогаманців для переказу коштів на потреби армії, наприклад: гаманець Резервного криптовалютного фонду України від криптобіржі KUNA, офіційний гаманець Polkadot, проєкт

Everstake від Aid for Ukraine та гаманець DOGE [5].

Слід також зауважити, що цифрові активи наразі грають важливу роль у подоланні агресора. Величезні суми донатів у віртуальній валюті на допомогу Україні та українцям були зібрані за допомогою британо-української криптобіржи BTC-Alpha, яка створила фонд криптовалютних пожертв Alpha for Ukraine на потреби ЗСУ та населення України, що постраждало від війни. Було створено навіть першу волонтерську криптомонету UAF – Ukrainian Army Forces coin. Одна з найбільших криптобірж у світі Binance виділила два мільярди доларів США на допомогу українським жінкам, які постраждали через вторгнення росії в Україну. Також криптобіржа Currencys.com переказала мільйон доларів на гуманітарну допомогу Україні. Кошти були розподілені між чотирма благодійними організаціями: Товариством Червоного Хреста в Україні (200 тис. дол. США), Фондом гуманітарної допомоги при Мінсоцполітики України (150 тис. дол. США), ASAP Rescue (200 тис. дол. США) та Global Giving (150 тис. дол. США) [6].

Аналізуючи використання віртуальних активів під час війни, можемо виділити ключові переваги цього інструменту для підтримки економічної стабільності та життєдіяльності держави.

По-перше, криптовалюти стали важливим засобом залучення міжнародної допомоги, дозволяючи напряму отримувати пожертви з-за кордону, що є критично важливим для фінансування гуманітарних потреб, медичних проєктів та підтримки армії.

По-друге, криптовалюти допомагають стабілізувати фінансову систему в умовах високої інфляції та нестабільності національної валюти. Використання стейблкоїнів дозволяє зберігати заощадження у стабільній валюті, що значно мінімізує ризики для бізнесу та громадян. Стейблкоїни, як-от USDT та USDC, є криптовалютами, чия вартість прив'язана до стабільних активів, найчастіше – до долара США. Ця прив'язка знижує ризик волатильності, що робить стейблкоїни надійним засобом зберігання заощаджень та засобом для переказів у межах криптовалютних мереж [7].

Також варто зазначити, що краудфандинг через криптовалютні платформи відкриває нові можливості для держави та організацій, що дозволяє швидко акумулювати ресурси на критично важливі проєкти, такі як відбудова інфраструктури, підтримка охорони здоров'я та освіти. Завдяки децентралізації криптовалют, цей підхід забезпечує надійні фінансові потоки, які важче відстежити, блокувати або обмежити, що є особливо важливим у кризових умовах.

Проте, використання криптовалют у воєнний час одночасно несе й ряд проблем та ризиків. Перше, що хочемо відмітити, – це волатильність криптовалютного ринку. Децентралізація криптовалют робить неможливим контроль валюти з боку держави. Таким чином криптовалюта залишається вразливою до впливу макроекономічних факторів, попиту і пропозиції, новин, ринкової капіталізації, технологічного розвитку та ринкових трендів. Подібні коливання можуть негативно відобразитися на економіці країни, особливо за використання криптовалюти державним сектором (наприклад, для формування резервів).

Також варто зазначити, що виникає ризик використання криптовалют для незаконної діяльності та відмивання коштів завдяки збереженню анонімності, що значно шкодить економіці країни. Наслідками такої діяльності може бути підірив довіри до фінансової системи країни, створення нездорової конкуренції для бізнесу через створення попиту та пропозиції, полегшення корупції. Одночасно можливе створення криптогаманців для шахрайства під виглядом збору коштів на благодійність.

Крім цього, виділяють такі ризики використання криптовалюти під час війни: посилення хакерських атак, зростання регулювання криптовалютного ринку, недостатній захист прав споживачів, перебої в електропостачанні, відключення інтернету, загрози ракетних атак та обстрілів [8, с. 11]. Ще одним з важливих мінусів є те, що переваги використання криптоактивів так саме може використовувати країна-агресор. Насамперед, криптовалюта допомагає обходити деякі санкції.

Отже, в умовах воєнного часу використання криптовалюти в Україні набула особливого значення як інструмент підтримки економіки. Криптовалюти, завдяки своїй децентралізованій природі, пропонують гнучкі рішення для швидкого фінансування потреб, пов'язаних із підтримкою армії, гуманітарною допомогою та відновленням інфраструктури. Зокрема, вони

стали важливим механізмом залучення міжнародних пожертв, що допомагає залучати благодійними фондами для гуманітарних та військових цілей.

Проте, незважаючи на численні переваги, використання криптовалют супроводжується серйозними ризиками. Волатильність ринку, можливість шахрайства та відмивання коштів, а також загроза кібератак ставлять під сумнів стабільність і безпеку цього фінансового інструменту. Разом з цим, країна-агресор може використовувати криптовалюти для обходу санкцій, що підсилює необхідність вжиття заходів щодо регулювання та контролю криптовалютного ринку. Системний підхід до інтеграції криптовалют у фінансову структуру країни дозволить Україні не лише впоратись з викликами воєнного часу, але й закласти основи для подальшого розвитку цифрової економіки в післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Cryptocurrency. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cryptocurrency>(date of access: 30.10.2024).
2. Chainalysis: The 2023 Global Crypto Adoption Index. *Chainalysis*. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/2023-global-crypto-adoption-index/>(date of access: 30.10.2024).
3. 2024 global crypto adoption index - chainalysis. *Chainalysis*. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/2024-global-crypto-adoption-index/>(date of access: 30.10.2024).
4. Про віртуальні активи. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>(дата звернення: 30.10.2024).
5. Офіційні криптогаманці, куди можна переказати гроші для армії України. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/ofitsiyni-kriptogamantsi-kudi-mozhna-perekazati-groshi-dlya-armii-ukraini>(дата звернення: 30.10.2024).
6. Благодійні (волонтерські) фонди та віртуальні активи в умовах війни: вітчизняний та зарубіжний досвід | НААУ. *НААУ*. URL: <https://unba.org.ua/publications/9356-blagodijni-volonters-ki-fondi-ta-virtual-ni-aktiv-i-v-umovah-vijni-vitchiznyanij-ta-zarubizhnij-dosvid.html>(дата звернення: 30.10.2024).
7. Стейблкоїни: все, що вам потрібно знати про криптовалютний аналог «справжніх» грошей. *Мінфін - все про фінанси: новини, курси валют, банки*. URL: <https://minfin.com.ua/ua/crypto/articles/steyblkoyini-vse-scho-vam-potribno-znati-pro-kriptovalyutniy-analog-spravzhnih-groshey/>(дата звернення: 30.10.2024).
8. Ринок криптовалютних активів під час війни: трансформації та перспективи для України. Мережа захисту національних інтересів «ANTS» (табл. 2). URL: <https://ants.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/rynok-kryptovalyutnyh-aktyviv-pid-chas-vijny.pdf> (дата звернення: 30.10.2024).
9. Що таке криптовалюта: види, чому їх багато, нюанси. *Mind*. URL: <https://mind.ua/publications/amp/20277212-shcho-take-kriptovalyuta-vidi-chomu-yih-bagato-nyuansi> (дата звернення: 31.10.2024).

Бугрова О.О.

Національний університет «Кієво-Могилянська академія»,
к.е.н., доц., доцентка кафедри економічної теорії

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КАМПУСУ УНІВЕРСИТЕТУ В КОНТЕКСТІ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ І РОБОТИ

В сучасних умовах кожен заклад вищої освіти намагається відповідати високим стандартам. Одним з актуальних напрямків розвитку ВНЗ є створення креативного робочого середовища, що формується, зокрема, на основі сучасної моделі організації кампусів. Університет має бути дружнім і комфортним місцем для роботи та навчання як студентів, так і всіх співробітників, що стимулює творчість і спільну діяльність, мотивує до максимальних зусиль.

Наука і краща практика приділяє увагу дослідженням корпоративного дизайну, культурних